

1.1.1. Vakka-Suomen kansalaisopisto (Tehtävä 40)

Vastuuhenkilö: kansalaisopiston rehtori Tomi Kangas

TOIMINNAN KUVAUS

Vakka-Suomen kansalaisopisto järjestää toiminta-alueensa asukkaille monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta ja mahdollisuuksia oppimiseen ja omaehtoiseen itsensä kehittämiseen. Opiston toiminta perustuu opiskelijan omien lähtökohtien ja valintojen kunnioittamiseen ja luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle sekä elämää yleensä että työelämää varten. Vakka-opisto järjestää kaikenikäisille suunnattua tavoitteellista, monipuolista harrastepohjaista aikuisopetusta, erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta sekä avointa korkeakouluopetusta ja mahdollisesti myös täydennyskoulutusta eri henkilöstöryhmille.

Kansalaisopiston laajan toiminta-alueen eri osissa on mahdollista painottaa erilaisia oppiaineita. Koko opiston mittakaavassa painopistealueina ovat käden taidot, taideaineet sekä liikunta, terveys ja hyvinvointi, minkä lisäksi voidaan painottaa kielten, tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden koulutusta. Tärkeinä koulutustehtävinä ovat tietoyhteiskunnan vaatimien perustaitojen lisääminen sekä yleisten kansalaisyhteiskunnan valmiuksien kehittäminen. Kattavana periaatteena koko toiminnassa on paikallisuuden ja paikalliskulttuurin tukeminen sekä paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. Kaikessa opiston toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen toiminta-ajatus. Opisto on saanut toiminnastaan kestävän kehityksen sertifikaatin keväällä 2016, se on uusittu keväällä 2019 ja uudelleen alkuvuonna 2023 nimellä kestävän tulevaisuuden sertifikaatti.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET:

Seudullinen, Laitilan kaupungin ylläpitämä Vakka-Suomen kansalaisopisto on toiminut vuodesta 2007 lähtien. Kansalaisopisto tarjoaa palveluja kattavasti koko kuuden kunnan toiminta-alueen (Laitila, Pyhäranta, Uusikaupunki, Taivassalo, Kustavi ja Vehmaa) vuosittain noin sadassa eri toimipisteessä.

Vakka-Suomen kansalaisopisto tekee yhteistyötä seudun muiden oppilaitosten ja etenkin alueen muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa (erityisesti Rauman, Salon ja Turun seutujen kansalaisopistojen kanssa). Edellä mainituissa yhteistyöverkostoissa voidaan toteuttaa kehittämishankkeita, joihin haetaan erillisrahoitusta.

Vapaa sivistystyö sai uuden koulutustehtävän järjestää maahanmuuttajille kieltenopetusta osana kotoutumista vuoden 2018 alusta lähtien. Tämän johdosta opisto järjestää aiempaa enemmän kielten opetusta, joka on uuden koulutustehtävän mukaista. Koulutus on suunnattu maahanmuuttajille, jotka eivät voi opiskella kokopäiväisesti ja se tarjoaa mahdollisuuden opiskella suomea osa-aikaisesti, joustavasti ja toiminnallisesti. Koulutusta toteutetaan tehtävää varten haetulla erillisrahoituksella.

Syksystä 2022 lähtien on ollut mahdollista suorittaa tiettyjä Vakka-Suomen kansalaisopiston järjestämiä kursseja myös osaamisperusteisesti eli tehdä kansalaisopistossa hankittu osaaminen näkyväksi myös opintopisteiden kautta. Vakka-Suomen kansalaisopiston johtokunta vahvisti kokouksessaan 14.6.2023 ensimmäisen osaamisperusteisesti toteutettavien kurssien opetussuunnitelman, ja kalenterivuonna 2024 toteutui yhteensä 41 ns. opintopistekurssia.

Kesällä 2023 aloittanut uusi hallitus esitti hallitusohjelmassaan kansalais- ja työväenopistoille 12,5 M€ leikkausta valtionosuuksiin vuodelle 2024. Vakka-Suomen kansalaisopiston osalta tämä valtionosuuden leikkaus oli hieman yli 49 000 €, valtionosuuden määrän ollessa 578 312 € vuodelle 2024. Näin suuri leikkaus on itsestään selvästi vähentänyt opetustuntien määrää.

HENKILÖSTÖ

Vakka-Suomen kansalaisopiston henkilökunta on v. 2024 ollut seuraava: 1) kokoaikainen rehtori, jonka työaika jakaantuu joustavasti sekä Laitilan toimiston että Uudenkaupungin toimiston kesken; 2) kokoaikaiset suunnittelijat Laitilan ja Uudenkaupungin toimistoissa 30.9. saakka, minkä jälkeen Uudenkaupungin suunnittelijan työaika on ollut 80 %; 3) kokoaikaiset opistosihteerit Laitilan ja Uudenkaupungin toimistoissa (vuoden aikana resurssi oli jaettu kolmen eri henkilön kesken yhden heistä ollessa osa-aikaisella eläkkeellä); 4) kolme päätoimista opettajaa (käden taidot, kielet ja liikunta), joiden työpanoksesta virkaehtosopimuksen mukaisesti n. 38 % osoitetaan oman oppiaineryhmän kurssien suunnitteluun ja muuhun kehittämistoimintaan koko opiston toimialueella; 5) osa-aikainen valvoja Uudenkaupungin Kräkin talon toimipisteessä 6) tuntipalkkainen iltavalvoja Laitilan keskustan alueella sekä 7) Pyhärannassa, Taivassalossa, Kustavissa ja Vehmaalla osa-aikaiset osastonjohtajat. Edellä luetellun vakinaisen henkilöstön lisäksi Vakka-opistossa työskentelee lukuvuosittain yhteensä jopa noin 200 sivutoimista tuntiopettajaa ja luennoitsijaa.

<i>Vakanssinimi</i>	<i>Kokonaismäärä</i>	<i>Määräaikaiset kokonaismäärästä</i>	<i>Osa-aikaiset kokonaismäärästä</i>
Rehtori	1	-	-
Suunnittelija	2	1	1
Opistosihteerit	2	-	-
Päätoiminen opettaja	3	-	-
Osastonjohtaja	4	-	4
Valvoja, Uusikaupunki	1	-	1
Valvoja, Laitila (tuntipalkk.)	1	1	1
Tuntiopettaja ja luennoitsija	n. 200/lv	Kaikki	Kaikki

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITÄVYYDESTÄ

Vakka-Suomen kansalaisopiston sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuksen seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Vakka-opisto noudattaa Laitilan kaupungin hallintosääntöä. Lisäksi noudatetaan toimialaa koskevaa lainsäädäntöä sekä muita kansalaisopistoa ja sen ylläpitoa koskevia sopimuksia.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-opiston johtokunnalle toteuma on tiedotettu ja tiedotetaan jokaisessa johtokunnan kokouksessa ja sivistysvaliokunnalle kolme kertaa vuodessa.

Opiston kurssimaksut laskutetaan opiston toimistojen kautta osana Laitilan kaupungin myyntireskontraa, saatavien perinnässä noudatetaan kaupunginhallituksen antamia määräyksiä sekä laskutus- ja perintäohjeita.

Kansalaisopiston rehtori suorittaa säännöllisesti esimiehelle kuuluvaa sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, henkilökunnan koulutuspäivien osallistumisen seuranta ym.).

Sivistystoimen työyksikköjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty talvesta 2014 lähtien, nykyään tiedot merkitään Targetor-ohjelmaan. Vakka-opisto on ollut osana sivistystoimen yleistä arviointia, havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Laitilan kaupungin sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisön työhyvinvointiin kiinnitetään kansalaisopistossa erityistä huomiota.

Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeistä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja monipuolisesta tiedotuksesta huolehditaan myös sosiaalisen median kanavissa.

Vakka-Suomen kansalaisopiston rehtorin tekemistä viranhaltijapäätöksistä (ratkaisulta määritelty kaupungin hallintosäännössä) pidetään päätöspöytäkirjaa ja tarvittaessa annetaan tarkempi yksilöinti opiston johtokunnan kokouksissa. Vakka-opiston toimialueen sivistystoimesta vastaavat viranhaltijat saavat 3-4 kertaa vuodessa ns. alueellisissa opistokokouksissa selvityksen kansalaisopistoa koskevista asioista. Vakka-opiston johtokunnan pöytäkirjat toimitetaan edelleen Laitilan kaupunginhallitukselle ja osakaskuntien kaupungin-/kunnanhallituksille tiedoksi.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITTYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vakka-Suomen kansalaisopistossa v. 2024 tuloja saatiin 104,5 % budjetoidusta. Tulojen budjetoitua suurempi määrä johtuu ennen kaikkea muutaman osakaskunnan menojen ylityksistä, kuntien maksaessa omat ylittyneet menonsa todellisen osakaskuntakohtaisen toteutuman mukaan ylläpitäjä Laitilalle. Kurssimaksutuloja saatiin 102 % ennakoidusta, yhteensä kurssimaksutuloja saatiin lähes 270 000 € mikä on suurin määrä yksittäisen vuoden osalta opiston historiassa. Myyntituotot muilta eli ns. myyntikoulutuksen määrä kasvoi selvästi, lähinnä maahanmuuttajille suunnatun koulutuksen osalta. Yhteensä tulot ylittyivät budjetoidusta n. 32 500 €.

Opiston menot yhteensä (sisältäen kustannuslaskennalliset erät eli KL-menot) alittuivat hieman eli n. 16 600 €, menojen toteutusprosentin ollessa 98,95 % ja loppusumman n. 1 565 058 €. Vakka-opiston taloudessa huomioidaan myös kustannuslaskennalliset erät (KL-menot eli palkkahallinnon kustannukset ja muut vyörytyt kustannukset), jotta nämä voidaan ottaa huomioon eri osakaskuntien maksuosuuksia määriteltäessä. Menot alittuivat ennen kaikkea KL-menojen osalta, hieman alle 14 000 €.

Tehtävä alittuu talousarvion neton osalta n. 49 130 € toteutumaprocentin ollessa 94,2 %. Menoja oli aavistuksen budjetoitua vähemmän, mutta tulojen osuuden kasvu oli ennakoitua suurempi.

Toteutuneiden opetustuntien määrä laski hieman verrattuna vuoteen 2023. Opiskelijamäärät laskivat hieman sekä henkilöittäin (ns. netto-opiskelijat) että kursseille osallistuneiden osalta laskettuna.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Kestävä ja tasapainoinen talous

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Vakka-opiston rahoitusohjelman ja tulo-rahoituksen tason turvaaminen	Ylläpitäjä Laitilan ja muiden osakaskuntien maksuosuuksien tason varmistaminen sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen hakeminen	Pyrkimys säilyttää ylläpitäjän ja osakaskuntien maksuosuudet vähintään nykytasolla opetustuntitavoitteen mahdollistamiseksi sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen haku	Touko-kesäkuussa osakaskuntien kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena kaikki muut osakaskunnat Laitilaa lukuun ottamatta nostivat maksuosuuttaan vuodelle 2025. Valtionosuu-den määrä vuodelle 2025 laski n. 17 500 € v. 2024 ta-sosta.

Vastuu ympäristöstä

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Vakka-opiston vuonna 2016 saaman oppilaitosten kestä-vän kehityksen sertifikaatin säilyttäminen (sertifikaatti uusittava 3 vuoden välein) ja jatkuva toiminnan kehittä-minen sertifikaatin edellyttä-mällä tavalla	Opiston jokapäiväinen toi-minta noudattaa kestäväen tulevaisuuden kriteereiden vaatimuksia ja henkilöstö (tuntiopettajat mukaan lu-kien) toimii kriteerien mu-kaisesti	Kestäväen kehityksen sertifi-kaatille on tietyt kriteerit, joiden noudattamista seura-taan jatkuvasti myös sertifi-kaatin myöntäjän taholta	Opiston toiminta on myös kalenterivuoden 2024 ollut sertifikaatin edellyttämällä tasolla, joskin keke-työstä vastanneen suunnittelijan vaihtuminen loppukevällä hieman laski kokonaissuoriu-tumista.

Tavallista paremmat peruspalvelut

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Opiston kurssitarjonnan laa-dun ja laajuuden varmistami-nen ja mahdollisimman kattava toteutus koko toimi-alueella	Opiston kurssitoiminnan laa-dukkuus, laajuus ja kattava toteuttaminen. Rahoituksen varmistaminen, jotta moni-puolista kurssitarjontaa eri kohderyhmille kyetään to-teuttamaan mahdollisim-man laajana ja kattavasti lä-hipalveluperiaatteella koko toimialueella	Opiston tavoitteena toteutu-neiden vuosittaisten opetus-tuntien osalta on vähintään nykytasoa eli noin 16 500 opetustuntia – mitä tavoit-tetta ei tulla saavuttamaan jos osakaskuntien maksu-osuudet ja valtionosuus py-syvät edes nykytasolla tai varsinkaan jos ne laskevat. Tavoitteena on järjestää opetusta vuosittain 100 toi-mipaikassa ja vakiinnuttaa etäkurssien toiminta.	Kalenterivuoden aikana to-teutui yhteensä 16 011 ope-tustuntia (97,03 % tavoit-teesta), joista 1 216 tuntia oli hanke- tai maksupalvelu-tunteja. Opetusta toteutettiin 95 eri toimipaikassa. Etäopetuksen kurseja to-teutui vuoden aikana 20, yh-teensä 336 tuntia.

Ketterä mukautuminen muutoksiin

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Kansalaisopiston toiminnan mukauttaminen mahdollisiin äkillisiin muutoksiin (pande-mia, maahanmuuttajat jne.) ja joustava reagointi kurssi-toiveisiin	Seurataan aktiivisesti yhteis-kunnallista tilannetta ja teh-dään yhteistyötä eri tahojen kanssa, jotta säilytetään val-mius toimia ripeästi kulloi-senkin olosuhteen edellyttä-mällä tavalla	Kyetään perustamaan nope-asti uusia ryhmiä tai kurseja toiveiden ja tilanteen niin edellyttäessä. Toteutetaan opiston suunni-teltua ohjelmaa mahdolli-simman kattavasti ulkopuoli-sista muuttujista huolimatta	Vuoden aikana perustettiin 12 uutta kurssia kesken lu-kukauden, taloudelliset res-surssit eivät mahdollistaneet enempää. ELY-keskuksen kanssa neu-voteltiin Yhteiskuntaorien-taatio-pilottikoulutuksesta, joka toteutettiin syksyllä Lai-tilassa. Uudessakaupungissa pilotti toteutui kaupungin rahoituksella.

Kansalaisopiston jatkuva pitkän tähtäimen kehittämis-toiminta sekä vuonna 2018 vapaalle sivistystyölle siirre-tyen maahanmuuttajien kou-lutustoiminnan kehittämi-nen ja ylläpito	Osallistutaan erillisrahoittei-siin kehittämishankkeisiin ja haetaan niiden edellyttämää rahoitusta. Jatketaan ja kehitetään maa-hanmuuttajille suunnattuja koulutuksia ja varmistetaan maahanmuuttajien koulu-tuksen rahoitus hakemalla erilaisia valtionavustuksia ja tukia	Osallistutaan vuosittain 1-3 kehittämishankkeeseen. Maahanmuuttajien koulu-tusten osalta mittarina heille suunnatun koulutuksen tun-timäärä vuodessa	Koko vuoden toteutettiin edelleen OKM:n rahoitta-maa Uusia alkuja -maahan-muuttajien koulutushan-ketta. Opintosetelirahoitusta haettiin ja sitä saatiin OPH:lta 9 400 euroa. Maahanmuuttajille suunnat-tua koulutusta toteutui 35 kurssia, joilla oli yhteensä 1 661 opetustuntia ja 512 kurseille osallistunutta. Syyskaudella toteutui kaksi Yhteiskuntaorientaation ryh-mää, joilla oli yhteensä 32 opiskelijaa ja 128 opetustun-tia.
--	--	---	--

Hyvinvoiva henkilöstö

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Kansalaisopiston henkilö-kunnan työhyvinvointi on korkealla tasolla, sekä pää-toiminen henkilöstön että osa-aikaisten työntekijöiden osalta	Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista, mm. tasa-puolisella ja arvostavalla kohtelulla.	Joko opiston omat tai Laiti-lan kaupungin tekemät työ-hyvinvointikyselyt, tavoit-teena koko ajan kehittää henkilöstön hyvinvointia, si-toutumista ja johtamista	Laitilan kaupungin tyhy-ky-selyyn vastasi opistolta 9/12 työntekijää. Tulokset olivat kohtuullisen hyviä ja niitä on käsitelty yhdessä henkilös-tön kanssa. Kehittämiskoh-teet on yhdessä valittu ja niitä työstetään koko ajan. Kehityskeskustelut päätoimi-sen henkilökunnan kanssa käytiin touko-kesäkuussa.

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Nettomenot / opetustunti, koko opisto	40,70	47,00	48,40
Nettomenot / opetustunti, Laitila	38,08	37,00	34,57
Opintopiirien määrä	833	780	763
Opiskelijamäärä (kursseilla)	12 101	12 500	11 542
Opiskelijamäärä (yksilöt)	5 396	5 400	5 151
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), koko opisto	18 %	17 %	17 %
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), Laitila	18 %	20 %	18 %
Toimipaikat	101	100	95
Toteutuneiden opetustuntien määrä, koko opisto	16 845	16 500	16 011
Toteutuneiden opetustuntien määrä, Laitila	6 981	7 500	6 909

TEHTÄVÄN TALOUS

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA2024+ lisät	TP 2024	Yli-/alitus	Tot%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	453 288	394 600	414 700	442 020	- 27 320	106,60
Maksutuotot	226 175	239 540	263 540	269 389	- 5 849	102,20
Tuet ja avustukset	63 083	45 900	45 900	43 046	2 854	93,80
Muut toimintatuotot	4 399	3 812	3 812	6 031	- 2 219	158,20
Toimintatuotot yhteensä	746 945	683 852	727 952	760 486	- 32 534	104,50
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkiot	- 927 870	- 932 295	- 888 495	- 903 204	14 708	101,70
Eläkekulut	- 169 333	- 188 324	- 178 524	- 162 873	- 15 650	91,20
Muut henkilöstösivukulut	- 29 881	- 41 487	- 41 487	- 23 262	- 18 226	56,10
Palvelujen ostot	- 159 479	- 162 644	- 144 244	- 141 535	- 2 709	98,10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 20 150	- 26 239	- 26 239	- 17 013	- 9 226	64,80
Muut toimintakulut	- 251 324	- 212 822	- 206 822	- 235 204	28 382	113,70
Toimintakulut yhteensä	- 1 558 037	- 1 563 811	- 1 485 811	- 1 483 090	- 2 721	99,80
KL.erät	- 76 491	- 95 845	- 95 845	- 81 967	- 13 878	85,50
TOIMINTAKATE	- 887 584	- 975 804	- 853 704	- 804 572	- 49 132	94,20